

Zpravodaj SCHOK 3/2016

OBSAH

Aktualita			
Informace o možnostech zajištění antiparazitik	1	Otevřené mistrovství v ruční stříži ovcí - Královéhradecké dožínky	16
Úvodník		Z E SVĚTA	
Vážení chovatelé	2	Dva měsíce ve Španělsku 'Dag van het Schaap' ERMELO	17
Z E ŽIVOTA SVAZU		Na trhu beranů v Rumunsku	19
Zápis z jednání Výboru rady plemenných knih ovcí	2	Pořád je co se učit	
Z domova		Pastevní porosty po delší době úporného sucha	20
Ovčácký den v Prlově	4	Smysly a smyslové orgány, jejich stavba a funkce u savců	22
Chovatelská výstava v Horšovském Týně	5	VETERINÁŘ NÁM RADÍ	
Ovčácké slavnosti v Borovanech	5	Parafend SC Oral Suspension pro ovce	31
Ovenálie 2016	6	Levafas Diamond Oral Suspension Improved Formulation	32
Ovenálie dětskýma očima aneb pohled z úrovně jednoho metru	8	Připravované akce	
Cizopasníci a stříhači v Nýdku	9	Pozvánka do Seče	34
Výstava ovcí a koz na Zemi živitelce v Českých Budějovicích 2016	10	Kurz „Farmářská parazitologie“	35
Šampionát beranů zwartbles	12	Společenská rubrika	
Přeuznání šlechtitelského chovu plemene suffolk chovatele Pavla Sokola	13	Gratulujeme	35
Odpověď na článek „Trh na Rýzmburku a jiná zamyšlení“	14	Vzpomínáme	36
Krajská výstava Kraje Vysočina v Radešínské Svratce	15	Odbytový servis	
Předvedení plemenných zvířat v Podvihově	15	Připravujeme kalendář 2017	36

AKTUALITA

■ INFORMACE O MOŽNOSTECH ZAJIŠTĚNÍ ANTIPARAZITIK

Navazujeme na informace ze Zpravodaje SCHOK 2/2016 o ukončení výroby přípravku Levitape SC Sheep Drench a jeho možných náhradách. Jedna z dalších možných náhrad je v Německu dostupný přípravek Cestocur 25mg/ml, perorální suspenze pro ovce. Je účinný jen na tasemnice (účinná látka je Praziquantel). Není registrován v ČR, dovoz je možný pouze na základě rozhodnutí ÚSKVBL (tak, jako tomu bylo u přípravku Levitape). Výhradním dovozcem tohoto přípravku je distribuční sklad Henry Schein, s.r.o.

ČMSCH a.s. může zajistit dovoz přípravku Parafend SC Oral Suspension pro ovce, podrobnosti jsou uvedeny v rubrice „Veterinář nám radí“, na oba přípravky je nutné vyřadit výjimku ÚSKVBL.

S dotazy a objednávkami uvedených antiparazitik se obraťte na distribuční sklad léčiv ČMSCH a.s.

Zora Krňanská
Českomoravská společnost chovatelů, a.s.

Benešovská 123, 252 09 Hradištko

Tel.: + 420 257 896 350

Mobil.: + 420 725 131 977

krnanska@cmsch.cz

www.cmsch.cz

■ VÁŽENÍ CHOVATELÉ

Vážení chovatelé, vážení přátelé, dovolte mi, abych Vás na úvod letošního třetího Zpravodaje pozdravil.

Věřím, že jste se všichni zdárně vypořádali s vrtochy letošního léta. Zdá se, že si opravdu musíme zvyknout na nestandardní průběhy jednotlivých sezón a být víc a víc flexibilní v reakci na každou situaci. Sena a senáže snad na zimu nachystané máme, co nám však udělá současné sucho s příštím ročníkem jehňat a kůzlat, to se ukáže až na jaře, respektive při stodenních váženích. Za sebou máme ale sotva ta letošní. Z toho, co jsem měl zatím možnost vidět na nákupních trzích a výstavách, se zdá, že ročník bude vydařený, i když hodnotit budeme moci až před koncem roku. Možná že nám zůstane, jak to tak bývá, i něco do archivu na rok příští. Věřím, že zvládneme nápor říjnových nákupních trhů úspěšně a že budeme spokojeni všichni, jak producenti plemenků, tak zejména kupující, kteří budou mít pouze radost ze svých nových, krásných, vyspělých, zdravých a vidoucích pokračovatelů svých stád.

Chtěl bych na tomto místě poděkovat všem z Vás, kdo jste se podíleli na organizaci výstav a dalších pravidelných i příležitostných akcí, kde máme možnost prezentovat naši práci, naše nejlepší zvířata a to nejlepší z našich produktů široké veřejnosti. Bez této práce a bez nadšení pro věc by bylo snažení nás všech poloviční. Propagace chovu ovcí a koz spojená s osvětou laické veřejnosti se nám bude v budoucnu vracet v dalších zájemcích o chov, informovaných spotřebitelích a spoluobčanech šetrnějších nejen k našemu životnímu prostředí, ale taky k našim ohradám, oplůtkům, pozemkům apod.

■ ZÁPIS Z JEDNÁNÍ VÝBORU RADY PLEMENNÝCH KNIH OVCÍ

VÚŽV V PRAZE - UHŘÍNĚVSI 21. 9. 2016

Začátek 12.00

Přítomni: Dvořák, Hošek, Mareš, Milerski, Konrád, Šlejtr, Vejčík

PROGRAM:

- 1) Zahájení
- 2) Kontrola úkolů z RPKO
  - práce na úložišti dat podobnému portálu BASCO
  - zajištění výstupů k auditům šlechtitelských programů za roky 2015 a 2016
- 3) Klub vřesových ovcí – požadavek na snížení minimálního počtu bahnic ve stádě pro produkci plemenných beranů z 10 na 5 – viz zápis z klubové schůze
- 4) Klub romanovských ovcí – projednání změn požadovaných členskou schůzí z Monínce – delegován klubem Ing. Šlejtr
- 5) Za klub lacaune p. Michal Hrdlička požaduje sdělit časovou osu výpočtu a zveřejnění CPH u dojených plemen

Doufám, že se k Vám všem, kdo jste v kontrole užítkovosti, produkuje plemenné beránky nebo kozlíky nebo jen držíte plemenka, včas dostaly žádosti o letošní „dvojkové“ dotace a že i vy jste je včas vrátili svým šlechtitelům nebo do svazových kanceláří, abychom je stihli včas administrovat. Pokud se stalo, penízky můžete opět čekat na svých účtech jako pěkný vánoční dárek.

Příští rok je volební. A termín volby na RSD, které bude pravděpodobně opět v dubnu, se už vlastně blíží. Je na Vás, abyste již během podzimu zhodnotili činnost vedení celého Svazu i v jednotlivých krajích. Pokud nejste spokojeni a chtěli byste se sami angažovat, nastává Vaše chvíle! Vystupte z anonymity davu našich cca jednoho tisíce a pěti set členů a konejte. Než se tak stane, nám zbývá ještě dotáhnout navržené spojení krajských sdružení v Plzeňském a Karlovarském kraji a zamrzlou situaci v Olomouckém a Pardubickém kraji.

Start volebního klání si nechejme možná až po konferenci v Seči. Anebo ho zahajme právě tam. Než se tak stane, přijedte si vyslechnout zkušenosti našich slovenských kolegů, kteří produkují úspěšně ovčí mléko i v mimosezónním období a další zajímavé příspěvky, např. o přísevech pastvin jako reakce na dva předchozí suché ročníky. Doufám, že Vás zaujmou i příspěvky v šlechtitelské nebo kozařské sekci. Podrobná pozvánka s programem na Seč 2016 je hlouběji v tomto čísle.

Vážení chovatelé, milí přátelé, tolik na úvod tohoto čísla Vašeho Zpravodaje, kde, jak věřím, najdete mnoho účelných informací.

*Ing. Martin Hošek, Ph.D.
II. místopředseda SCHOK z.s.*

- 6) Projednání výjimek apod.
- 7) Projednání dotazů chovatelů k výpočtům CPH, např. MVDr. R. Axmanna, O. Kocka, Ing. J. Šlejtra
- 8) Upřesnění kalendáře NT, doplnění o klasifikace ze stáje
- 9) Projednání chovného cíle syntetické linie ovcí – česká masná ovce
- 10) Různé, diskuze, závěr

1) Zahájení

■ Jednání zahájil Ing. Hošek, shrnul dosavadní průběh chovatelského roku a zejména již proběhlých nákupních trhů.

2) Kontrola úkolů z RPKO

■ Úkoly – ČMSCH na Hradištku buduje úložiště dat, kde by byla možnost vytvořit obdobu portálu BASCO, ředitel doc. Kučera představí náhled na Seči.

- Výstupy, respektive audit šlechtitelských programů, zajistí do Seče Ing. Milerski.
- K dotazu p. M. Neuwirtha, kde nalezne koeficienty spolehlivosti, tyto jsou zatím pouze k vlastnímu růstu, Ing. Milerski doladí výpočet i pro ostatní vlastnosti a poté je bude počítat Plemdat.

3) Klub vřesových ovcí

■ Požadavek klubu vřesových ovcí na snížení počtu bahnic v chovu zapsaných v PK pro produkci plemenných beranů z 10 na 5 výbor nedoporučuje. V rámci diskuse se naopak rozvíjela myšlenka, že by mělo dojít k rozdělení plemen ovcí na ta s hospodářským významem a ta bez něj, kdy by se (dotačně) podporovala pouze ta s hospodářským významem. V souvislosti s tímto tématem se diskutovala i otázka vyloučení chovu např. na 1 rok z KU, pokud by došlo k překročení jisté hranice v neprůkaznosti výsledků parentity, např. přes 10 % neprůkazných původů apod. Vloni bylo testováno 1767 beránků, u 40 ks nesouhlasila matka, u 25 otec a u 16 ks oba rodiče, což představuje podíl cca 2, resp. 1,4 a 0,9 %. Výbor diskutoval mimo vyřazení chovu i další možnosti řešení – „vypnout“ otce ve výpočtu CPH, celý chov, další diskuze je nezbytná.

4) Klub romanovských ovcí

■ Výbor vyslechl požadavek klubu romanovských ovcí, přednesený Ing. Šlejtrem, na změnu významnosti hodnotících kritérií u plemene a hlasoval pro návrh klubu 7 hlasy.

5) Za klub lacaune p. Michal Hrdlička požaduje sdělit časovou osu výpočtu CPH dojených plemen a zveřejnění CPH u dojených plemen

■ Časová osa výpočtu CPH dojených plemen a jejich zveřejnění byla:

1. 8. 2016 byly dodány základní plemenné hodnoty z Plemdat

3. 8. 2016 byly po přidělení tříd soubory s plemennými hodnotami předány šlechtitelům a uveřejněny na stránkách Svazu (bez aktuálních plemenných hodnot dojených ovcí)

8. 8. 2016 byla dr. Milerskému předána aktualizovaná data z kontroly užítkovosti dojených ovcí.

10. 8. 2016 byly dodány plemenné hodnoty dojených ovcí od dr. Milerského

11. 8. 2016 byly po přidělení tříd soubory s plemennými hodnotami dojených ovcí předány šlechtitelům a byl podle nich připraven katalog na klasifikaci beranů Ing. Ondrucha

16. 8. 2016 ve Valašské Bystřici

20. 8. 2016 byly po zpracování soubory s plemennými hodnotami dojených ovcí uveřejněny na stránkách Svazu

6) Projednání výjimek apod.

■ Výbor projednal žádost o výjimku chovatelky SF paní Luňákové, která by chtěla zachránit posledního berana

SF linie Ympuls. Výbor žádost o výjimku zamítnul, neboť beran nemá dostatečně vysoké CPH, již jeho otec byl uchovněn stejným způsobem a své kvality na potomstvu neprokázal.

■ Paní A. Krejčí žádala o opravu výsledné třídy u berana VF do elitní třídy po hodnocení na Ovenáliích 2016. Beranu zůstane zařazení z trhu, neboť byl hodnocen podle platného CPH z únorového výpočtu, který byl jediný platný pro jeho hodnocení.

7) Projednání dotazů chovatelů k výpočtům CPH

■ Výbor dlouze diskutoval situaci jednotlivých dotazujících se chovatelů na jejich problémy s výpočtem CPH. Z diskuse vyplynula myšlenka doporučit RPKO pro další období ustanovit povinné používání nejméně dvou plemeníků v každém chovu v jedné sezóně, aby došlo k jejich porovnání a zpřesnění výpočtů CPH.

8) Upřesnění kalendáře NT, doplnění o klasifikace ze stáje

■ Upřesnění kalendáře NT: 5. 9. 2016 proběhla klasifikace na Statku Horní Dvorce – plemeno lacaune, další proběhne pravděpodobně 9. 11. 2016. Klasifikace ze stáje proběhla i na farmě Brocno u manželů Benešových, a to 8. 9. 2016. Do kalendáře NT byla přidána klasifikace ze stáje u Randusů – farma Vidče, a to na 22. 10. 2016, hodnotitel Ing. Milerský. Výbor navrhuje do RPKO přepracovat ceník klasifikací plemenných beranů, zejména těch hlášených až po jarní RPKO.

9) Projednání chovného cíle syntetické linie ovcí – česká masná ovce

■ Výbor nesouhlasí s myšlenkou, aby vznikla syntetická linie ovcí pod názvem „česká masná ovce“.

10) Různé, diskuze, závěr

■ Výbor v rámci závěrečné diskuze prošel číselník chyb z Plemdat a delegoval Ing. Mareše, aby u zjištěných nesrovnalostí zajistil na Plemdat bezprostřední nápravu stavu nebo získal další informace a přednesl je na dalším jednání VPRKO.

*Zapsal Ing. Martin Hošek, Ph.D.
Předseda RPKO*

OVENÁLIE 2016

V sobotu 13. 8. 2016 se uskutečnily ovčácké slavnosti Ovenálie 2016. Areál Oveka a.s. byl opět vzorně připraven k tomu, abychom se úspěšně prezentovali před návštěvníky z laické i odborné veřejnosti.

Program byl tradiční, respektive tradičně nabitý od shora až dolů a návštěvníci často nestíhali oběhnout vše, co by rádi viděli. Dění na Ovenáliích je, jak je všem jistě známo, rozděleno do jednotlivých úseků, kde se pořád děje něco zajímavého.

Dole v hale probíhal nákupní trh na kozlíky a berany, uskutečnila se tam výstava velmi pěkných zvířat, v „koňské“ hale probíhala ukáзка hiporehabilitace a projížďky dětí na koních. Nákupního trhu na berany se účastnili zástupci plemen všech užitkových typů. Předvedeni byli beránci kombinovaných plemen bílá alpská ovce, merinolandschaf, zwartbles a kamerunská ovce, masných plemen texel, oxford down a suffolk a zástupci plodných a dojných plemen romanovská ovce a východofříská ovce. Výstava byla ještě bohatší o valašské ovce a clun foresty za kombinovaná plemena a berana berrichon du Cher za masná plemena. Mimo kozlíka bílé krátkosrsté kozy a několika anglonubijských kozlíků na nákupním trhu bylo vystaveno ještě plemeno bílá a hnědá krátkosrstá koza, zakrslá holandská koza a búrská koza.

Většina zvířat byla na výstavu i trh připravena dokonale. Odrazilo se to následně i v jejich hodnocení. Za šampióna nákupního trhu beranů byl jednomyslně zvolen beran plemene suffolk z chovu pana Draštíka, který mimo svoji pěknou hmotnost válcoval ostatní konkurenty zejména svojí harmoničností, pohlavním výrazem a zejména věkem, kdy až na několik pět a půlměsíčních romanovských beránků od Michaely Kvisové byl nejmladším beranem na NT. Ocenit zvířata předváděná na výstavě bylo o to složitější, že byla všechna velmi typická a, jak je psáno výše, výborně připravená. Hodnotící komise ve složení předseda Rady plemenných knih ovcí, předsedkyně Revizní komise Eva

Valaška OS Stránské

Zwartbles Ing. Hoška

Stříž el. strojkem – Bc. Uxová

Uxová a nový svazový šlechtitel Tomáš Janoš neměla jako vždy jednoduchý úkol. Začnu individuálními cenami. Jako šampión beran masných plemen byl jednoznačně vybrán Vašek – nádherný beran berrichon du Cher pana Pašty. Celou výstavu se choval vhodně, myslím tím samozřejmě berana. Ale v momentě, kdy jsme z vedlejšího kotce odváděli berana zwartbles na hodnocení, vyskočil (rasista jeden!) a dal mobilnímu hrazení takovou ránu, až nám pohnul celou řadou kotců, hrazení a i jemu naskočila následně malá boule! Šampiónem ostatních plemen se stal beran zwartbles linie Zoubek. Ten se choval taky vhodně, hnul se akorát, když berrichon hnul jeho dočasnou nehnutelností při atakování jeho mladšího kolegy. Šampiónkou masných plemen se stala ovečka suffolk od Oveka a.s. ušní číslo 43 903. Z ostatních plemen jsme vybrali jako šampiónku bahnici clun forest ušní číslo 59 768 ze stáda Michaely Kvisové. Jako šampióna kozla jsme vybrali krásného kozlíka holandské zakrslé kozy od Petra Kříže. Všem chovatelům a jejich individuálně oceněným zvířatům touto cestou ještě jednou gratulujeme! Co se týká hodnocení kolekcí, tj. souborů zvířat, kde byl vystaven společně se samicemi i plemeník, za nej-

Clun forest p. Kvisové

lepší kolekci koz jsme zvolili kolekci búrských koz společnosti Oveko a.s. U ovcí jsme mohli ocenit pouze tři nejlepší, vezmeme-li to od konce, tak bronzovou medaili si odvezl Ing. Ladislav Vítek za kolekci ovcí plemene merinolandschaf, stříbrnou medaili Ing. Martin Hošek za kolekci zwartbles a konečně zlatou medaili za kolekci krásných valašských ovcí Vladimíra a Roman Křenkovi.

Celkovým vítězem výstavy Ovenálie 2016 se stal trochu zlobivý (rasista jeden!), ale o to krásnější, beran plemene berrichon du Cher od pana Pašty. Gratulujeme!

Po náročné práci dole ve výstavní hale jsme se šli posilnit nahoru ke Kolibě. Tam mezitím proběhlo vaření kotlíkového guláše a další soutěže. Podle čistého prostředí okolo posezení pro hosty usuzuji, že „kotlíkové“ dotace asi zabírají. Po guláši totiž nebylo nikde ani stopy, natož slechu či dokonce čichu. O soutěži v pojídání halušek jsem slyšel, že se letos přihlásili sami slabí jedinci, co buď odpadli a již nevstali, nebo jim museli rodiče a další příbuzní pomáhat s dokončením sportovního výkonu. Hanba! Přátelé, trénujte poctivěji než čeští fotbalisté, než čeští hokejisté a s trochou toho potřebného štěstí jedině tak příští rok porazíte mého švagra, loňského držitele stříbrné medaile z Ovenálií! Letos měl skvělou formu, skvělou psychickou přípravu, ale na dráze mu nakonec nevyměnili směnu! I takto mohou vznikat malé sportovní tragédie...

Odpoledne proběhlo mimo jiné i předávání pohárů a terčů za oceněná zvířata. V obrazové příloze asi uvidíte, že jsme si to všechno vlastně s prvním místopředsedou Tomášem Klímou rozdali navzájem. Tu jsem předával já jemu ocenění za kolekci koz od Oveka, hned zase on mně za berana. Já vzápětí předávám jemu ocenění za ovečku šampionku výstavy v masných plemenech, vzápětí on mně za kolekci ovcí. Ale nebojte, dál to už nepokračovalo a dostalo se i na další chovatele. Třeba na pana Paštu, hrdého majitele Vaška - krásného (no trochu teda rasistického) berana berrichon du Cher!

O blaho návštěvníků se starala skvělá a sehraná parta lidí. Gorolé z Košarísek předváděli svoje umění ve výrobě sýrů i ručním stříhání ovcí. Předpověď byla nejistá, ale nakonec bylo tak akorát, ani na koupání, ani na zůstání doma, takže návštěva veliká, zábava výborná a všem, kteří by jen málem přispěli, tak těm všem za úspěšný průběh Ovenálií 2016 z tohoto místa velké DĚKUJEME!!!

A na Ovenáliích 2017 na shledanou (pokud tedy potrénujete ☺)!

text: Ing. Martin Hošek, Ph.D.
Místopředseda SCHOK z.s.

foto: Ing. Vít Mareš, Mgr. Iva Oukropcová

■ PASTEVNÍ POROSTY PO DELŠÍ DOBĚ ÚPORNÉHO SUCHA

Máme za sebou dva roky, kdy příroda během vegetace byla několikrát podrobena významným obdobím sucha. Také zimy s minimální sněhovou pokrývkou se nepříznivě projeví – a nejen na travních porostech.

Na většině území utrpěly travní porosty suchem již v r. 2015, trávy prořídly a nastoupily většinou plevelné byliny; kde se vyskytoval jetel plazivý, tak se rozšířil do neúnosné míry a zvířata se monokultuře jetele plazivého (s pleveli) vyhýbají.

Výjimečně se projevil kladný vliv sucha na místech s výskytem jetele lučního v porostu: kde tento neuschl a stačil dozrát, tak v oblastech, kde nebylo sucho tak drastické, výdrol vzešel a došlo ke zvýšení podílu jetele lučního v porostu v letošním roce. Pro sklizeň píce ke konzervaci tento jetel výrazně zvýšil kvalitu i výnos porostu. Nicméně trávy, které vloni zaschly, uvolnily místo i plevelům...

Jaro 2016 bylo spíš suché a starší, předchozím rokem zdecimované porosty, moc příležitosti k regeneraci neměly. Až deštivé „žňové“ období v červenci a první polovině srpna mohlo pomoci ještě zapojeným porostům, ovšem častěji došlo k ještě silnějšímu zaplevelení.

Z obavy, že se stáda nebudou mít na čem pást, nebyly odstraněny nedopasky po jarní pastvě nebo chovatelé ponechali od jara nesklizené či nespasené porosty do léta k pozdní pastvě a došlo k dalšímu vysemenění plevelů. Ponecháním přestárých pascovních porostů si sice zajistí **jakousi** píci pro pastvu, ale staré, tvrdé a většinou listovými chorobami již zasažené rostliny zvířata spásají opravdu jen v nouzi nejvyšší, pokud nejsou přikrmována. Moc jim taková píce nedá, snad jen pocit, že nemají prázdné žaludky. Snaží se najít něco zeleného v podrostu, jenže rostliny, kterým nejsou staré listy a stébla odstraněny spasením či osekáním, obrůstají velmi slabě. Jednak tyto staré listy a stébla vytvářejí látky brzdící obrůstání (ve snaze dokončit zrání semen), jednak nedostatek světla (zastínění neodstraněnými rostlinami) nezajistí výraznější obrůstání. Vytváření nových odnoží je stimulováno právě dostatkem světla. Proto nízce spasený nebo osekáný porost dobře obrůstá a zahušťuje se a o to vlastně u pascovního porostu hlavně jde – o dobrou hustotu a vysokou kvalitu píce. Nežli nechat porost zestárnout, čehož výsledkem může být jeho prořidnutí v následujících obdobích a letech, je lépe porost **osekat s ponechá-**

ním vyššího strniště, aby nedošlo k úplnému vypálení za suchého a větrného počasí. Odstraní se starší listy, stébla a vykvetlé nežádoucí byliny. Zavadlé části rostlin častokrát zvířata ještě posbírají; pokud by vrstva byla silná, je lépe ji posbírat a odvézt.

Porost může, až přijde vláha, obrůst. Rychlost a hustota obrůstání závisí nejen na vláze, ale i na dostatku živin v půdě.

Zde je vhodné připomenout – pravda spíš pro chovatele jednak v konvenčním režimu, a jednak mají-li mechanizačně dostupné plochy – že včas dodané hnojení, ať už na podzim rozmetaného uleželého hnoje ze zimního ustájení, nebo přihnojení minerálním dusíkem ještě v době dostatku vláhy v půdě, velmi výrazně působí proti stresu ze sucha, nemluvě o jiné kvalitě a výnosu píce či úživnosti pastviny.

Co můžeme nyní pro zlepšení porostů udělat?

V prvé řadě posekat/pomulčovat zbytky starých rostlin, viz výše.

Chovatelé v ekologickém režimu si mohou pomoci alespoň od mladých vzcházejících nežádoucích bylin intenzivním rozvláčením drnu, nejlépe prutovými branami, a porost ještě nyní přiset. Týká se to však jen nižších poloh. Na horách by již asi bylo pozdě na přísev **travní směsí** (bez jetele, ten by nemusel po tak pozdním termínu setí přežít zimu), leda že by chtěli provést tzv. spící setí, tedy výsev na podzim před zámrazem s tím, že semeno bude vzcházet až na jaře. Ovečky ještě mohou na porostu po takovém přisevu být, zejména u povrchového přesevu dobře zašla-pou semena do drnu.

Ve zmíněných nižších polohách, kde je šance, že semeno ještě do zimy vzejde, je potřeba po přisevu zaválet a porost ponechat v klidu bez stáda, aby zvířata vzcházející rostlinky nepoškodila. Rovněž na jaře na tento porost stádo nevy-pouštět, po zimě jej šetrně přesmykovat k urovnání krtinců a děr po divočácích a provést první seč. Termín seče záleží na tom, jak rychle se budou vyvíjet přiseté trávy: budou-li stačit původnímu porostu, pak seč provedte v optimální pícní zralosti. Jestliže je bude původní porost přerůst, je třeba sklidit dříve, než dojde k jejich silnějšímu zastínění. Po seči už je možné na obrstlý porost stádo pustit, ale nenechat ho „vyhoblovat“.

Dva různé speciální stroje pro přísev jako zástupce dvou způsobů jsou na přiložených fotografiích: diskový sečí stroj

Tak podobně vypadala většina pastvin...

Diskový sečí stroj pro přisevy

Stroj pro přisevy povrchoým přesevem

a stroj pro povrchový přesev. Tyto jsou oba doplněny o válec. Při použití stroje bez těžkého válce je nezbytné po provedeném přisevu porost přiválet!!

Chovatelé, kteří si mohou pomoci k odplevelení herbicidem, postříkají porost s dostatečnou listovou plochou plevelů podle výskytu druhů nejvhodnější účinnou látkou (lépe směsí alespoň dvou účinných látek) a pak jim může ještě zbýt čas pro spící setí – přisev travní směsí – viz výše, nebo budou přisávat na jaře co nejdříve po obeschnutí a důrazném posmykávání či vyvláčení odumřelých plevelů. Zejména tehdy, budou-li chtít přisávat jetelotravní směs, odloží setí na jaro. Přihnojovat mohou po první seči, ne dříve, aby nebyla posílena konkurence původního porostu.

Pro podzimní postřik je velmi vhodný herbicid REFINE, především výborně zlikviduje šťovíky a další plevely jako pampelišky, silně potlačí či zlikviduje pryskyřníky, jitrocele, kopřivy... Nepatří také k drahým přípravkům, jinými slovy poměr mezi cenou a účinkem na počet plevelných druhů je velmi příznivý.

V úvodu jsem zmínil potíže spojené s přemnožením plazivého jetele: tak výše zmíněný Refine jej neníčí, ale toleruje. Pokud jetel plazivý nejsme schopni omezit mecha-

nicky vyvláčením, tak volit jiné selektivní herbicidy a ekologickým zemědělcům – pokud je to možné – ještě zbývá obnova porostů směsí, která plazivý jetel nebude obsahovat, protože stejně se zase objeví. Důležité je vždy před obnovou důkladně vyhnojit půdu – budou-li trávy mít dostatek živin, dokáží jeteli plazivému (mimo období úporného sucha, jak jsme to zažili v posledních letech) odolát a udržet jej v přijatelném poměru do 40 % v píci směsi. Pro udržení přijatelného zastoupení jetele v porostu - a nejen proto - je také velmi vhodné střídat pastvu a seče, pokud to podmínky dovolí. Jetel je světlomilný a metající vyšší porost sklizený na siláž nebo seno jej potlačuje. Ale v každém případě přemnožený plazivý jetel je do jisté míry indikátorem nedostatku dusíku pro růst trav, které navíc také v porostu mohou chybět. Jetel získává dusík ze symbiotické fixace. Po potlačení plazivého jetele je rozhodně nejvhodnější provést přisev, aby se uvolněný porost zaplnil žádanými travními druhy a nečekat, až se jetel vrátí, nebo vyrostou plevely...

Směsi pro obnovy a přisevy by zabraly samostatnou kapitolu přesahující rámec této podzimní glosy, nicméně několik poznámek k druhům vhodným pro podzimní přisev uvedu.

Jedná se především o druhy rychleji vzházející: tedy **jílek vytrvalý** – pro výhradně spásané porosty diploidní forma a, pokud je to možné, zvolit alespoň dvě odrůdy různé ranosti, hlavně pozdnější odrůda by v pastevní směsi neměla chybět. Je-li možné střídavě využívání porostu pastvou a sečí, potom je výhodné do směsi namíchat i vzrůstnější tetraploidní odrůdy jílků vytrvalého.

Dále **bojíněk luční**, který je zimovzdorný, na jaře brzy obrůstá i pozdnější odrůda, za sucha ovšem růst výrazně zpomalí.

Suchu bude lépe odolávat **košťava luční**, která je také zimovzdorná, ale její nevýhodou je nízká vytrvalost. Proto by ve směsi neměly chybět:

Festulolia košťavovitého typu, které mají sice pomalejší vývoj po zásevu, ale jsou z uvedených druhů nejvytrvalejší a po ústupu nejen košťavy luční, ale i jílků či bojínků zdecimovaného případnými přírůsky zaujmou jako krátce výběžkaté trávy jejich místo, zajistí drn velmi odolný sešlapávání i pojezdění technikou.

V porostech velmi silně prořídilých se dokáže uplatnit v přisevové směsi i pomalu vzházející **lipnice luční**, tráva pro svou výběžkatost nezbytná ve všech pastevních směsích. V hustším zápoji se ale mladé rostlinky neuplatní, proto se míchá vždy do směsí pro obnovu, ale zřídka pro přisev.

Pro přisev na jaře je vhodné – a pro ekologické zemědělce nezbytné – přisávat také jeteloviny. Tam, kde chybí, jetel plazivý, ale s velmi nízkým výsevkem, aby nedošlo k jeho přemnožení. Na suché lokality a jižní svahy do silně prořídilého porostu také štírovník růžkatý (jeho vývoj je pomalejší). Do střídavě využívaných porostů ke sklizni píce konzervované v obalovaných balících i jetel luční, který výrazně zvýší výnos i kvalitu směsi. Při spásání porostů s jetelem lučním je nutné zajistit včasné přehnutí stáda na jinou pastvinu dříve, než dojde k poškození jetele vykousáním až u země.

Výsevky směsí pro přisev se pohybují v případě travních směsí kolem 15 kg/ha, do silně prořídilých porostů asi 20 kg. Jetelotravní směsi mezi 15 až 25 kg/ha, přičemž vyšší výsevek platí jen pro směsi s jetelem lučním. Ostatních jetelovin (jetel plazivý, štírovník, popř. tolice) postačí přidat k travám kolem 1 kg/ha každého druhu.

Kontaktní adresa autora:

*Ing. Ivan Houdek, šlechtitelská stanice DLF-Seeds, s.r.o.,
742 47 Hladké Životice, e-mail: ih@dlf.cz*

■ DOVOLUJEME SI VÁS POZVAT

19. SETKÁNÍ CHOVATELŮ OVCÍ A KOZ – SEČ 4. – 5. 11. 2016 MEZINÁRODNÍ KONFERENCE CHOVATELŮ OVCÍ A KOZ

V letošním roce jsme pozvali přednášející ze Slovenska a Polska, kteří Vám ve svých vystoupeních přiblíží chov ovcí a koz ve svých zemích. Budeme se věnovat aktuálním tématům od novinek v zemědělské politice až po veterinární problematiku. Přivítáme mezi sebou řadu našich zajímavých přednášejících. Sobotní program bude zaměřen na praktické školení ovládnutí portálu farmář, ústřední evidenci ovcí a koz a komunikaci mezi plemennými knihami ovcí a koz a chovateli. Věříme, že se aktivně zapojíte do jednotlivých diskusí a přispějete tak tím k úrovni mezinárodní konference.

Konference se koná v Junior centru Seč, okres Chrudim.

Adresa: Čs. pionýrů 197, 538 07 Seč

Telefon: 469 676 113

Program:

Pátek 4. 11. 2016

8.30 - 9.30 Příjezd účastníků, prezence, ubytování

9.30 - 12.00 Zahájení mezinárodní konference

- Výhled rozvoje chovu ovcí a koz v ČR, podpory pro chovatele ovcí a koz v dalším období - *zástupce ministerstva zemědělství ČR*
- Informace o činnosti Českomoravské společnosti chovatelů a. s. - *Doc. Dr. Ing. Josef Kučera, Ph.D., ČMSCH a.s.*
- Metodika kontroly zdraví a nařizené vakcinace v roce 2017, provádění genotypizace a ověřování parentity ovcí jako prevence proti scrapie, uznávání statusů rizika TSE v chovech ovcí a koz - *MVDr. Zbyněk Semerád, SVS ČR*
- Poznatky z kontrolní činnosti České plemenářské inspekce - *Ing. Zdena Majzlíková, ČPI*
- Výsledky kontroly užitkovosti ovcí a koz a vyhlášení nejlepších chovů ovcí a koz - *Ing. Mareš, Ing. Konrád, SCHOK z.s.*

Přestávka 60 minut - oběd

13.00 - 15.00 Vystoupení slovenských a polských hostů - vedoucí bloku Ing. Tomáš Klíma,
Ing. Michal Milerski, Ph.D.

- Příprava na bahnenie v stáde mäsových a dojných oviec v chove firmy Keľo a synovia, s.r.o. - *MVDr. Patrik Keľo; zootechnik spoločnosti*
- Optimalizácia mimosezónnej produkcie mlieka z hľadiska výživy bahníc a organizácie práce - *Ing. Igor Nemčok, RD Hron Slovenská Ľupča*
- Chov čistokrvných oviec plemena zošľachtená valaška a realizácia ovčích produktov z chovu oviec PD Liptovské Revúce. - *Ing. Anna Kováčiková, PD Liptovské Revúce*
- Propagace jehněčího masa v Polsku - *Junkuszew Andrzej, Dudko Paulina*

15.00 - 17.00 Sekce chovu ovcí - vedoucí bloku Ing. Martin Hošek, Ph.D.

- Možnosti využití datového úložiště vytvořeného ČMSCH a.s. pro chovatele ovcí a koz - *zástupce ČMSCH a.s.*
- Organizace a provádění genotypizace a parentity ovcí - *Mgr. Ondřej Štěpánek, SVÚ Jihlava*
- Rozbor plemenných hodnot u ovcí - *Ing. Michal Milerski, Ph.D., VÚŽV Uhřetěves*
- Odezva na šlechtitelský program u plemene suffolk - *Ing. Martin Ptáček, ČZU Praha*
- Pastevní porosty po delší době úporného sucha - *Ing. Ivan Houdek, šlechtitelská stanice DLF-Seeds, s.r.o.*

15.00 - 17.00 Sekce chovu koz - vedoucí bloku Ing. Richard Konrád

- Legislativní požadavky při výrobě a prodeji mléčných výrobků - *Ing. Milena Krejsová, koží farma Nový Dvůr*
- Buněčné elementy ovlivňující kvalitu ovčího a koziho mléka - *Ing. Jana Rychtářová, VÚŽV Uhřetěves*

- Změna organizace zpracování vzorků mléka z kontroly užitkovosti ovcí a koz v LRM ČMSCH a.s. - Ing. Pavel Kopunecz, ČMSCH a.s.
- Veterinární problematika chovu koz - MVDr. Miroslav Hrdlička, 1. zemědělská a.s. Chorušice

17.00 -19.00   **Jednání chovatelských klubů**

Přestávka 60 minut - večeře

20.00   **Společenský večer, hudba a tanec za doprovodu skupiny Paragraf****Sobota 5. 11. 2016****8.30**   Snídaně**9.00 - 12.00**   Praktické semináře následujících témat:

Školení ovládání portálu farmář, ústřední evidenci ovcí a koz a komunikace mezi plemennými knihami ovcí a koz a chovatelů. Praktické poznatky s chovem ovcí v oblastech ohroženými velkými šelmami.

12.00   Ukončení mezinárodní konference**12.00 - 13.00**   Oběd

Program bude probíhat v jednotlivých pracovních blocích. Při každém bloku bude probíhat moderovaná pracovní diskuze.

V průběhu konference bude k dispozici poradenské středisko ústřední evidence - zástupce ČMSCH a.s., nabídka zajištění antiparazitik prostřednictvím ČMSCH a.s., prezentace krmivářských firem a firem zajišťujících hospodářské potřeby pro chovatele.

Účastnický poplatek pro člena Svazu je 500 Kč + 300 Kč za ubytování. Pro ostatní účastníky konference je tento poplatek stanoven ve výši 700 Kč + 300 Kč za ubytování. Návštěvníci, kteří se zúčastní pouze jednoho dne konference, zaplatí jednorázový poplatek 500 Kč. Poplatky se vybírají při prezenci konference.

Na 19. mezinárodní konferenci zveme všechny členy i nečleny Svazu a širokou odbornou veřejnost.

Těšíme se na Vás!*Za pořadatele Ing. Vít Mareš***■ KURZ „FARMÁŘSKÁ PARAZITOLOGIE“**

Připomínáme aktuální termíny vzdělávacích kurzů avizovaných v minulém čísle Zpravodaje:

Kurzy budou v letošním roce čtyři, dva se uskuteční v Brně na půdě Mendelovy univerzity. Jeden bude v Pardubickém kraji, a to na půdě Střední školy zemědělské a veterinární v Lanškrouně a poslední akce se uskuteční v kraji Vysočina, konkrétně v Mohelně.

Akce se uskuteční v těchto termínech:

Brno   **13. 10. a 11. 11. 2016**
Lanškroun   **25. 11. 2016**
Mohelno   **2. 12. 2016**

Vždy počítejte s časovým rozsahem od 9 do cca 16 hodin. Vložené na seminář: 400 Kč/osoba (300 Kč/osoba pro členy SMA ČR) – platba proběhne v hotovosti na místě. Předpokládaný počet účastníků na jednom semináři: 12 Svoje dotazy a přihlášky prosím směřujte k rukám Ing. Šárky Hoškové, Ph.D., vedoucí kanceláře SMA ČR, při přihlašování prosím uvádějte vybraný termín, své jméno a do které kategorie účastníků spadáte.

Kontakt: Šárka Hošková,
 hoskova@smacr.cz,
 724 506 933

*Na kurz Vás srdečně zvou: Petr Mahr, prezident SMA ČR
 Ing. Martin Hošek, Ph.D., místopředseda SCHOK z.s.*

■ GRATULUJEME**Dáma mezi ovčáky**

Ing. Anna Sýkorová už sice s námi aktivně nepracuje jako šlechtitelka, ale akcí Svazu se stále zúčastňuje a my ji tam vždycky rádi vidíme. Já jsem s Aničkou spolupracovala roky a práce s ní byla vždycky potěšením. Používali jsme ji dokonce jako test úprav v ovčím programu, který se tvořil „za pochodu“ a ne vždy byly úpravy zdařilé. To se poznalo snadno. Zatímco ostatní šlechtitelé ještě ani neměli změny programu nainstalované, už zvonil telefon od Aničky.

Ty, Vítku, jaks to myslel? Takhle se odladovol ovčí program. Co prošlo přes Aničku, bylo svaté.

Anička si jako jedna z mála žen v této nelehké práci vydobyla respekt kolegů. Já jsem na ní vždycky obdivovala schopnost stále se učit nové věci, pečlivost, docela těžce i fyzicky pracovat a přitom stále být jen tak mimochodem krásnou ženou.

A tak jí přeju, určitě ne jen za sebe, aby jí stále bavilo cestování a poznávání nových krajů s přáteli. A taky radost ze zahrádky, kde shromažďuje staré krajové odrůdy jableček.

A těším se na další setkávání.

Mirka Marešová

■ VZPOMÍNÁME

Za Maruší Novou

Každý rok na podzim jsme se scházely – my přadleny – na Svatováclavském trhu v Pěnčíně. Několik let už tam s námi nebyla..... A letos jsme se dozvěděly, že už nepřijde. Nikdy.

Maruška před několika lety těžce onemocněla, ale protože byla bojovnice, nevzdávala se i přes velké trápení. Naposledy jsem ji viděla v roce 2014 na Výstavě Vlنا a co s ní. Už špatně mluvila, ale pořád ještě měla jiskřičky v očích. Tak komu z vás – tak jako mně – chybí její energie, prošedivělá kštice a pod ní mladý úsměv, vzpomeňte si na ni s láskou.

Mirka Marešová

František Peterka

Nedávno zemřel v pozhnaném věku 88 roků pan František Peterka z Krumvíře na Hodonínsku, kontrolní důvěrník a dlouholetý chovatel koz. Patřil ke generaci chovatelů naší bílé krátkosrsté kozy, kterým se podařilo zachovat naše základní plemeno koz i v době, kdy byl chov koz politicky na indexu. Pan Peterka byl úžasný člověk, vinař a chovatel, rádi jsme k němu do sklípku jezdili i v době, kdy již s kontrolou užítkovosti koz skončil.

Čest jeho památce

■ KALENDÁŘ 2017

Vážení chovatelé, jako již řadu let i letos připravujeme kalendář. Tentokrát bychom se rádi zaměřili na akce, které se v ovčáckém světě dějí. Jak už to bývá, z některých akcí a regionů máme fotografií hojnost, z některých téměř žádné. Máte-li ve svém archivu pěkné obrázky, podělte se o své vzpomínky

se svými ovčáckými a kozařskými kolegy a pošlete nám je. Rádi je zařadíme, vždyť je to váš kalendář.

Fotografie prosím zašlete v plném rozlišení, aby byly použitelné pro barevný tisk, na adresu: oukropcova@schok.cz. (Budete-li jich posílat více, využijte stánku: www.uschovna.cz.)

Děkujeme a těšíme se na vaše příspěvky.

Za redakci Zpravodaje Mgr. Iva Oukropcová

Prodám

plemenné berany BERRICHONE DU CHER,
nová linie VERT (dovoz elitního berana z Francie)
v třídách ER, genotyp ARR/ARR,
stáří 10 měsíců (beranci z dvojčat a trojčat)
- moderní francouzské masné plemeno s asezónní říjí.
Šlechtitelský chov, Ing. Josef Brandejs,
Houdkovice 64, 518 01
Tel.: 603 237 897

Prodám

plemenné jehnice BERRICHONE DU CHER,
nová linie VERT (dovoz elitních bahnic 4 linií z Francie),
genotyp ARR/ARR,
stáří 8 - 10 měsíců (z dvojčat a trojčat)
- moderní francouzské masné plemeno s asezónní říjí.
Šlechtitelský chov, Ing. Josef Brandejs,
Houdkovice 64, 518 01
Tel.: 603 237 897

ZPRAVODAJ SVAZU CHOVATELŮ OVCÍ A KOZ Z. S.,

vydává:

Svaz chovatelů ovcí a koz z.s., zapsán ve spolkovém registru Krajského soudu v Brně, oddíl L, vložka 5270,
redakce: SCHOK z.s., Ptašinského 5, 602 00 Brno, tel./fax: 541 243 481, <http://www.schok.cz>, e-mail: schok@schok.cz,
evidováno u Ministerstva kultury ČR pod č. MK ČR E 12925
ISSN 1213-371X

Neprodejně! Zpravodaj je určen členům Svazu chovatelů ovcí a koz z.s., roční členský příspěvek SCHOK z.s. je 300 Kč, příspěvky na rok 2016 můžete poukázat na účet Svazu u Sberbank 410004058/6800 (variabilní symbol Vám bude přidělen po dohodě s redakcí – Hana Vystrčilová) nebo je zaplatit složenkou.

Redakční rada:

Ing. Vít Mareš, Prof. Ing. František Horák, CSc., Ing. Tomáš Klíma,
Ing. Martin Hošek, PhD., Mgr. Iva Oukropcová – redaktor

Grafická úprava a tisk:

SET servis, Helvíkovice 113, 564 01 Žamberk, e-mail: studio@setservis.cz, www.setservis.cz

Distribuce:

5P Agency, U sýpků 555, 664 61 Rajhradice
Do tisku předáno 12. 10. 2016, náklad 1 700 ks